Divadelní korzo: Vřídelní ulice

Kancelář architektury
města KarlovyVARY°

VŘÍDELNÍ

koncepční architektonická studie

07/2021

Obsah

Stavající a navrhovaný stav 4

Analytická část 7
- Historie 8
- Zhodnocení současného stavu 10

Návrhová část 15
- Koncept návrhu 16
- Dopravní řešení 20
- Povrchy zpevněných ploch 22
- Zahrada kolonády 24
- Usazen v zeleni 26
- Stoupání k chrámu 28
- Pobytové schody pod Máří 30

Identifikační údaje zpracovatele studie

Architektonické řešení
Kancelář architektury
města Karlovy Vary, p.o.
Nám. M. Horákové 2041
361 20 Karlovy Vary
www.kamkv.cz
info@kamkv.cz

Ing. arch. Jan Lebl
Bc. Emilie Rážová
Ing. Daniela Volná
Ing. arch. Karel Adamec

Spolupráce na prostorovém řešení
VRTIŠKA & ŽÁK s.r.o.
Oblouková 683/15
101 00 Praha 10
www.vrtiskazak.com

Konzultace dopravního řešení
Syrový – dopravní ateliér, s.r.o.
Bruselská 266/14
120 00 Praha 2
syrovy.k@gmail.com
www.kvetoslavsyrovy.cz

Ing. Květoslav Syrový

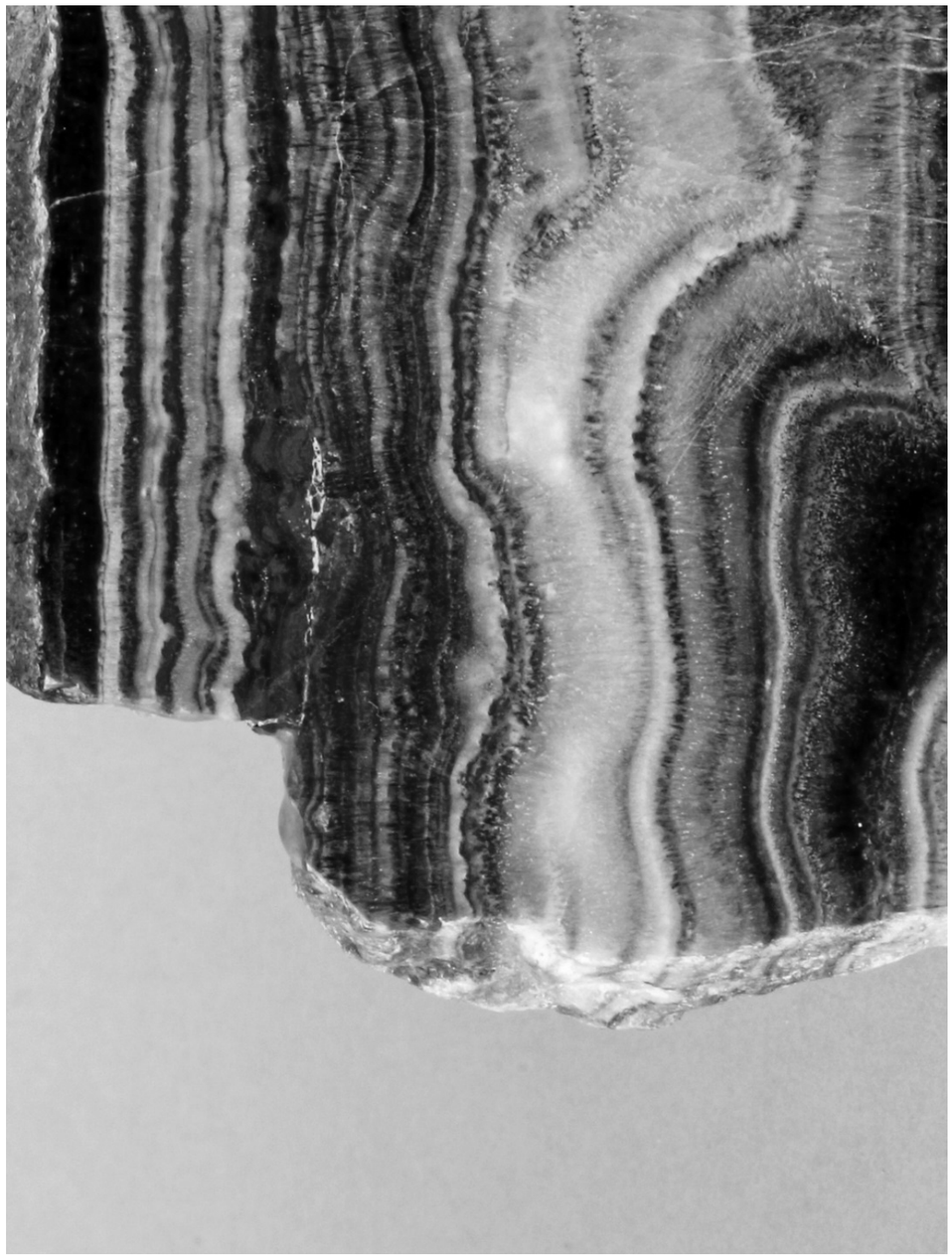

Stávající stav

+ sousedství významných veřejných budov
+ rekonstruované plato u kostela sv. Máří Magdaleny
+ probíhající rekonstrukce Vřídelní kolonády

– dopravní koridor pocitově jen pro motorovou dopravu
– degradované a nekvalitní materiály povrchů
– nepřístupné těžko udržovatelné plochy
– neprostupnost území

Navrhovaný stav

- celostní řešení území v kontextu celé lázeňské promenády
- zjednodušení pohybu všech
- vytvoření atraktivního pobytového místa
- otevření kolonády do Vřídelní ulice
- propojení dvou epoch historie
- jednodušší a levnější údržba

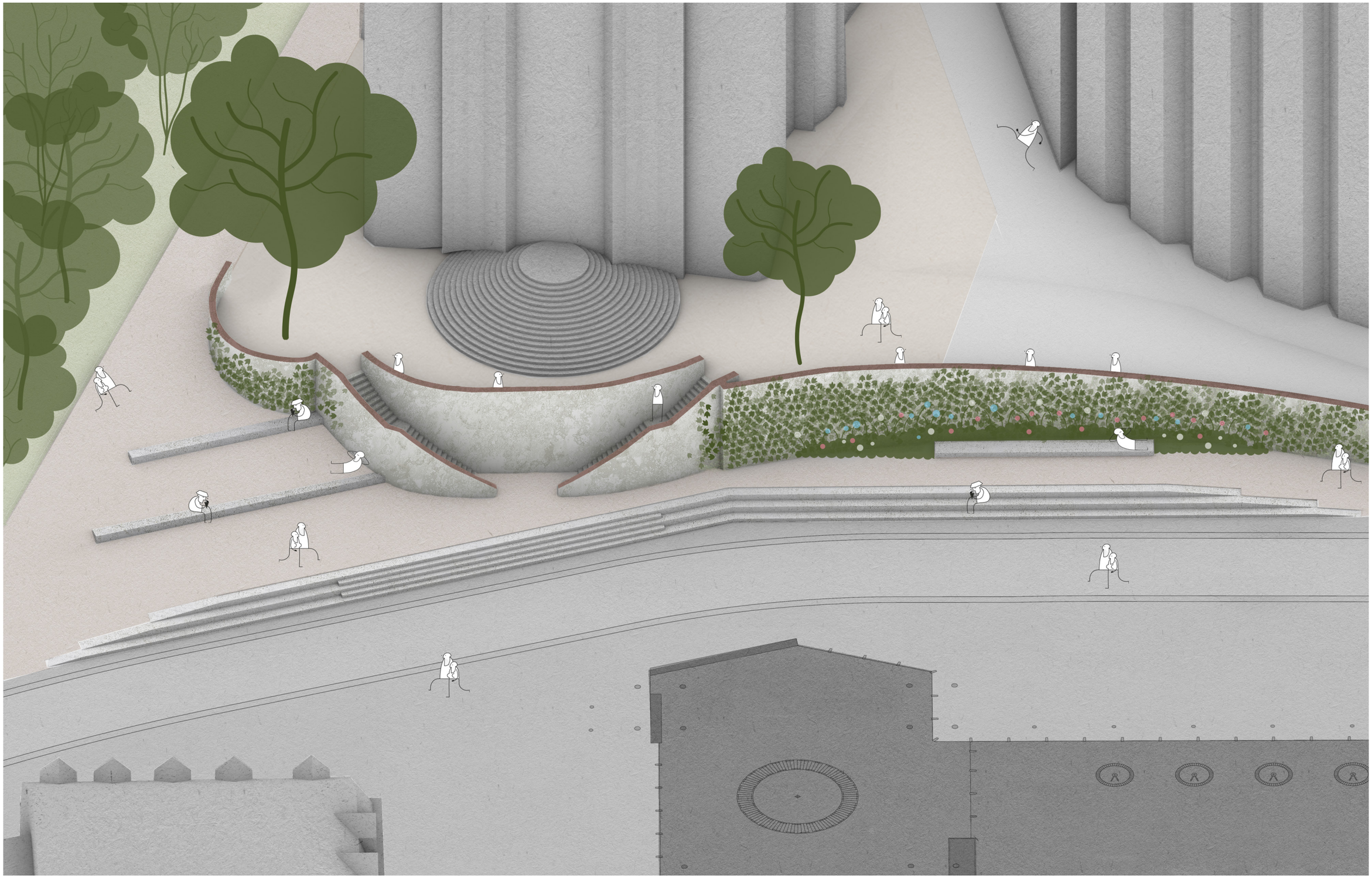

Analytická část

Historie

Ulice je přímou součástí nejstaršího historického jádra města Karlovy Vary a navazuje na barokní kostel sv. Máří Magdaleny, který je následovníkem původního gotického kostela.

Podoba dnešní Vřídelní ulice se v historii velmi často měnila a přímo souvisela s formou využití Vřídla, respektive úpravami, přestavbami a proměnami staveb, které s výtryskem Vřídla souvisely.

V průběhu 20. století došlo k řadě demolic, které dodnes určují charakter místa. Primárně se jedná o lokalitu tzv. kamenolomu, demolován byl však i špalíček domů navazující na Divadelní náměstí a několik objektů přímo zakomponovaných do opěrné zdi pod kostelem.

Současná podoba vychází ze 70. let 20. století a byla vydefinována novou výstavbu Vřídelní kolonády. Bohužel se vize architektů na úpravu okolí této stavby naplnily jen částečně.

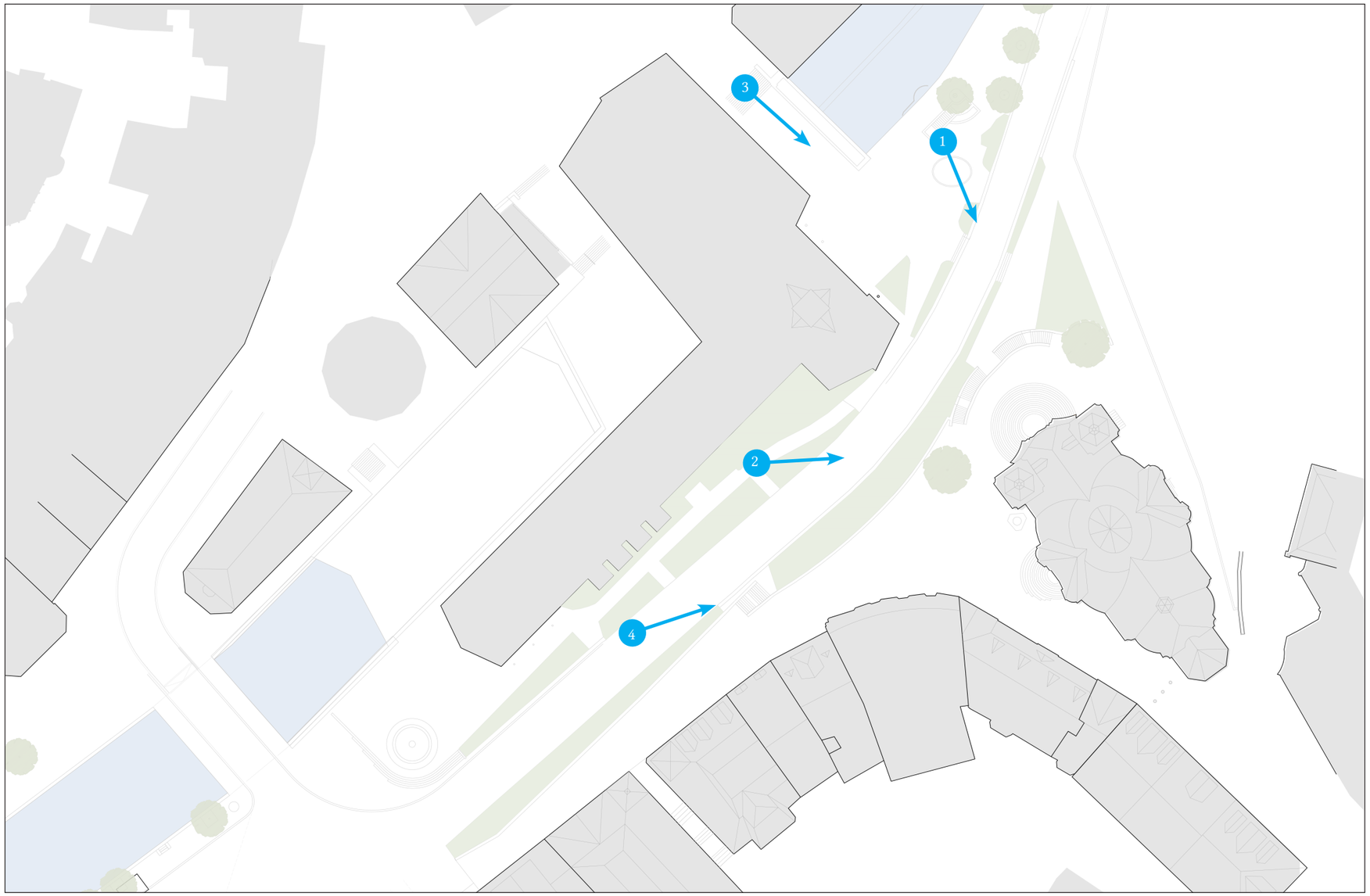

1/ 1840 - plato před kostelem a opěrná zeď v původní podobě

2/ 1965 - tržní krámky u opěrné zdi z 20. let 20. století krátce před demolicí

3/ 1900 - Vřídelní lázně a litinová kolonáda ve Vřídelní ulici

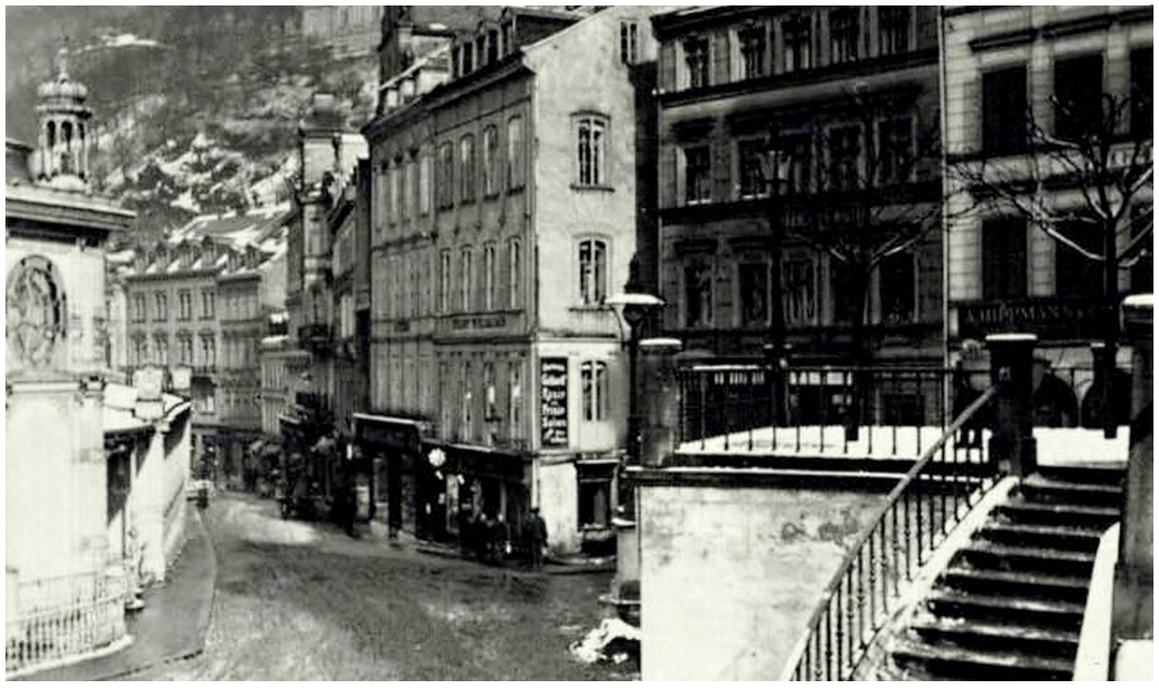

4/ 1920 - pohled ze schodiště ke sv. Máří Magdaleně na Vřídelní ulici

Zhodnocení současného stavu

Myšlenky architektů na úpravu okolí Vřídelní kolonády nebyly zcela naplněny a tak tuto významnou budovu dodnes obklopuje prostor, který svým charakterem připomíná spíše ulici na nevýznamné periferii města.

Velkým potenciálem je fakt, že celá ulice je již dnes v režimu pěší zóny, stavební stav tomu však neodpovídá. Nevhodné prostorové uspořádání a nekvalitní degradované materiály vytváří z ulice spíše koridor pro motorovou dopravu, kde se chodec bojí projít.

Výškové rozdíly řešené formou neprůchozích betonových zídek tvoří prostor velmi komplikovaný a neprostupný. Přímá pěší vazba od Tržní kolonády ke kostelu chybí.

1/ Zbytečné bariéry tvořené opěrnými zídkami, stav neodpovídá dopravnímu režimu pěší zóny

2/ Koridor pro motorovou dopravu, zbytečné plochy trávníků

3/ Historická osa přes Vřídelní lávku k čelu chrámu Máří Magdaleny

4/ Nepřístupná plocha zeleně, stav neodpovídá dopravnímu režimu pěší zóny

5/ Celkový pohled na řešení paty opěrné zdi - nepřístupná trávníková plocha

6/ Zcela degradované materiály povrchů

7/ Nedůstojná prezentace autentického detailu litinové kolonády

8/ Degradované materiály vyžadující rychlou rekonstrukci

9/ Schody tvořené tenkými žulovými deskami - nevhodné řešeí v historickém kontextu

10/ Zcela degradované materiály povrchů

11/ Nelogické a nedůstojné řešení vstupu do historického podzemí

Návrhová část

Koncept návrhu

Úzký prostor mezi Vřídelní kolonádou a opěrnou zdí pod chrámem sv. Máří Magdaleny skýtá potenciál příjemného pobytového místa přímo navázaného na interiér Vřídelní kolonády. Je však nutný zásah nejen do veřejného prostoru, ale i kolonády samotné, která by měla být do tohoto prostoru více fyzicky otevřena. V návrhu obnovujeme pěší a vizualní propojení Tržní kolonády a barokního chrámu. Ve Vřídelní ulici pod opěrnou zdí navrhujeme příjemné posezení v zeleni s výhledem na živou ulici a ruch uvnitř kolonády.

Vřídelní kolonáda x sv. Máří Magdaléna

Střet organického zdobného baroka a strohých přísných linií funkcionalismu - střet a prolnutí dvou historických období se odráží v materiálovosti a řešení detailů

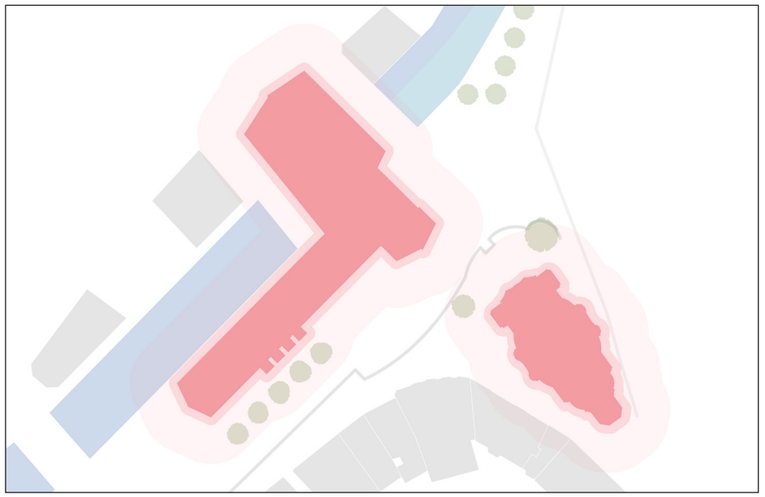

Dva prostory, dvě úrovně

Dva korálky na niti, dvě rozšíření ulice dělené zúžením prostoru - hranou výtryskové haly kolonády

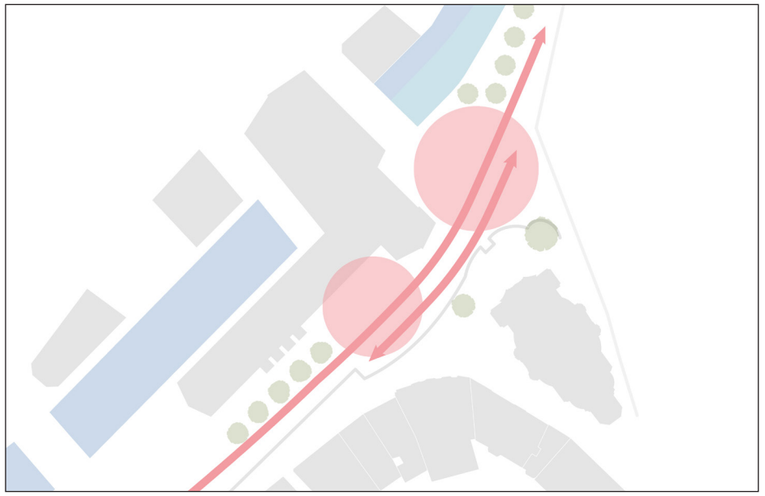

Vazby

Pohybové a pobytové. Vizuální a fyzická dostupnost kostela přes Vřídelní lávku z Tržiště. Propojení interiéru kolonády s prostorem Vřídelní ulice.

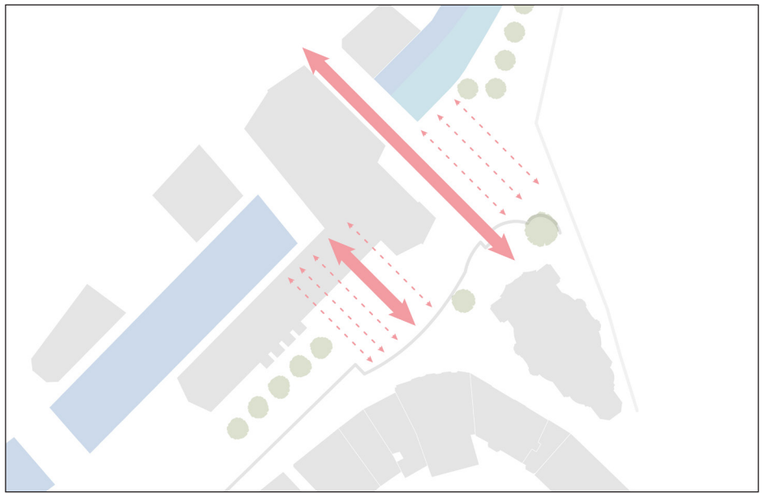

Situace návrhového stavu

Řez A-A‘

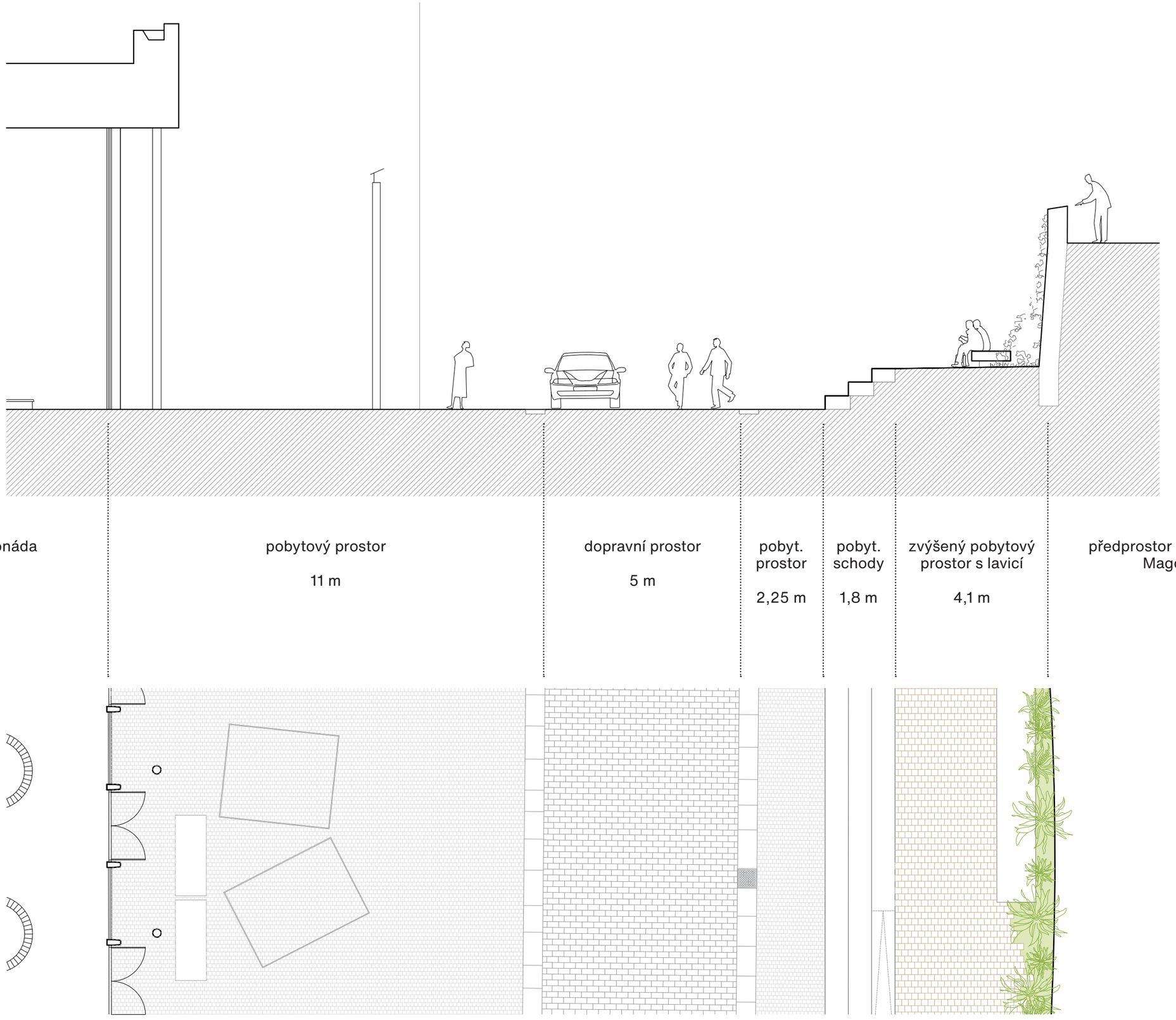
Vřídelní kolonáda
pobytový prostor
11 m
dopravní prostor
5 m
pobyt. prostor
2,25 m
pobyt. schody
1,8 m
zvýšený pobytový prostor s lavicí
4,1 m
předprostor u kostela Máří Magdaleny

Řez B-B‘

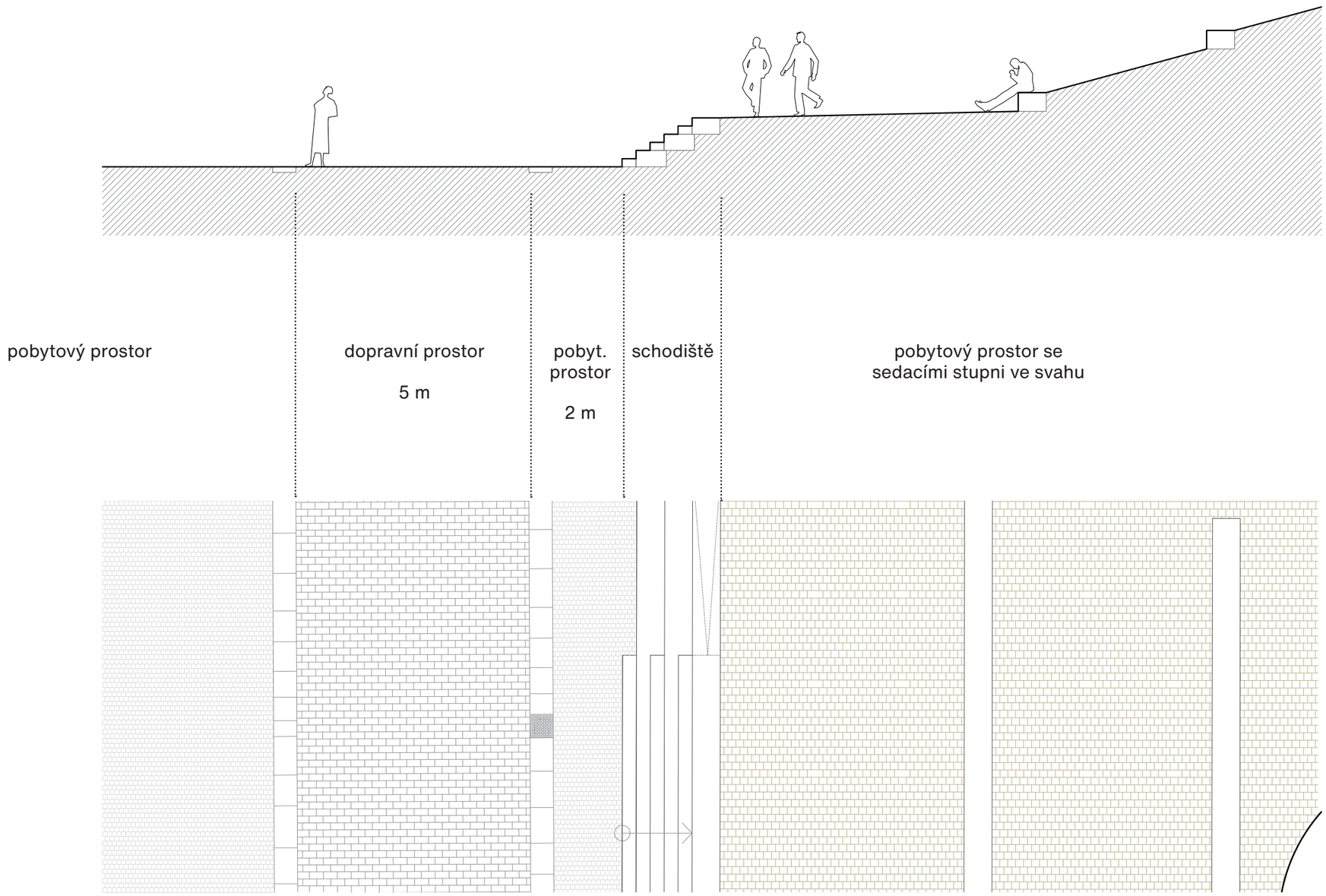
pobytový prostor
dopravní prostor
5 m
pobyt.
prostor
2 m
schodiště
pobytový prostor se
sedacími stupni ve svahu

Dopravní řešení

Stávající pěší zóna ve Vřídelní ulici je zachována a protažena až na Divadelní náměstí, Jánský most a část Tržiště. Vznikne tak celistvý prostor pro pěší bez přerušení. Ulice Tržiště ze Zámeckého vrchu je navržena jako zóna 30 a Moravská ulice je ponechána ve stávajícím režimu obytné zóny.

Celé území je, stejně jako dnes, dostupné jen po zaplacení poplatku za vjezd do lázeňské zóny. Zóna u řeky Teplé by měla být v nejvyšším tarifu s nejvyšším omezením vjezdu. Viz brožura Koncepce dopravy.

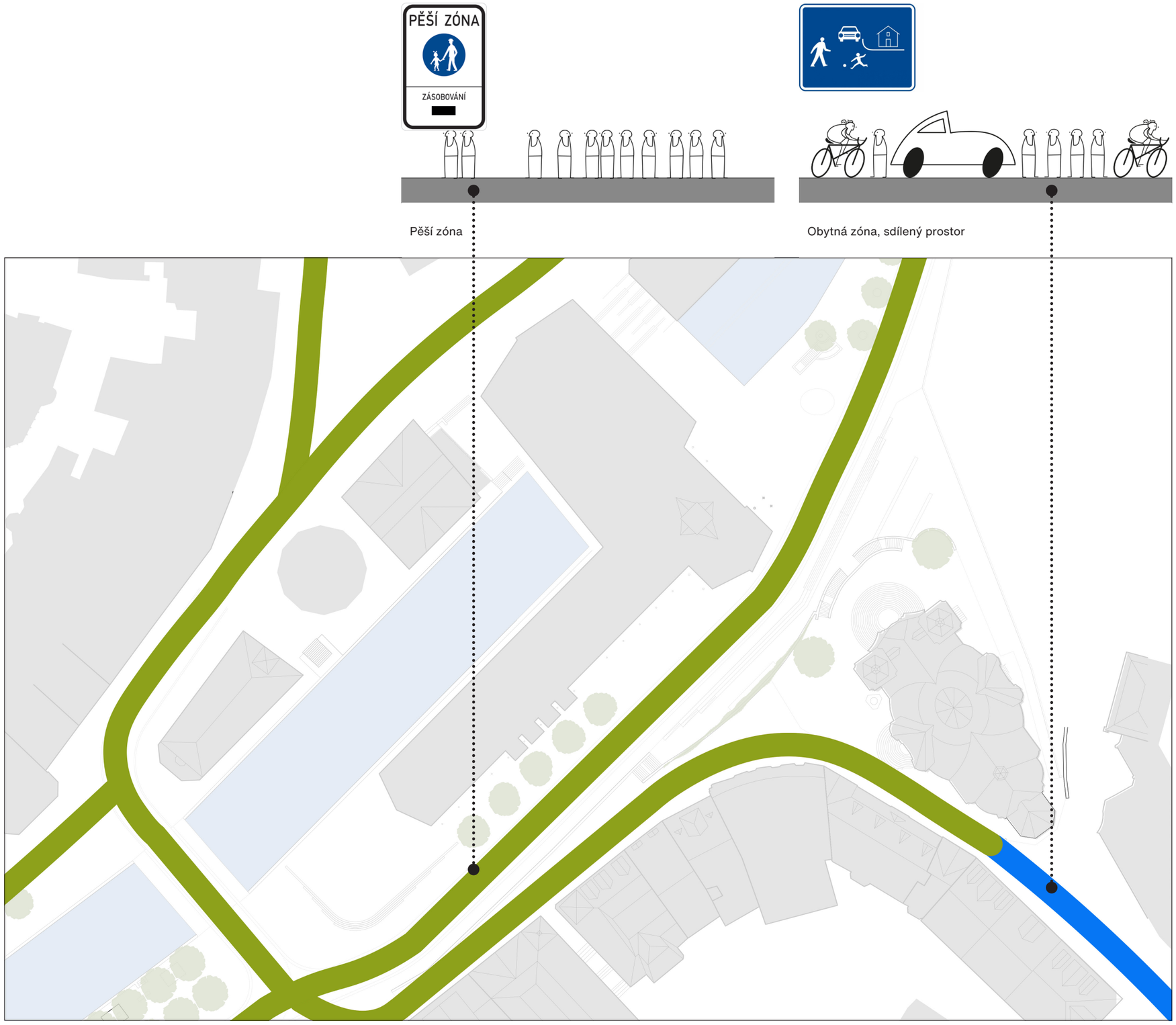

Legenda:

- zóna 30
- obytná zóna, sdílený prostor
- pěší zóna upravený stávající stav
- vjezd pouze pro dopravní obsluhu

Ověření vlečnými křivkami referenčních vozidel

Povrchy zpevněných ploch

Povrchy zpevněných ploch reagují na kontext celého lázeňského centra Karlových Varů, vycházejí z řešení, která jsou již ve městě použita. Volba typu dlažby a materiálu navazuje na principy použité na pěší zóně - Staré louce od arch. Bokoty. Žulová dlažba je zde štípaná v hraně a řezaná v ploše, což zajišťuje příjemnou chůzi i jízdu na kole a vytváří příjemný městský charakter.

Na pojízdný pás navrhujeme velkou žulovou kostku obdélníkového formátu s proměnlivou délkou. Na pobytový prostor navrhujeme malou v ploše řezanou kostku.

Barvou, formátem i povrchovou úpravou totožnou s detailním řešení u Tržní kolonády.

Prostor nad pobytovými schody a u opěrné zdi je navržen ze štípaných kostek z liberecké žuly navazující na řešení nové dlažby u kostela sv. Máří Magdaleny od architekta Cikána.

Malá v ploše řezaná kostka na pochozí plochu

Velká v ploše řezaná kostka na pojízdný pás

Štípaná kostka z liberecké žuly

Legenda

- žulová kostka štípaná v hraně, řezaný povrch 16x16x30 cm, šedá
- žulová kostka štípaná v hraně, řezaný povrch 10x10 cm, šedá
- žulová kostka štípaná, liberecká žula, 15/17 cm
- pobytové stupně, prefabrikovaný beton
- stávající historická křemencová kostka, 16x16 cm
- stávající žulová kostka, 10x10 cm, šedobéžová

Stopy kolonád

Navrhujeme možnost nahradit stávající sluneční hodiny, které neodkazují na žádné místní specifikum odkazem na historické kolonády. Fenomén zachycení Vřídla a staveb k tomu sloužících, které se během staletí rychle střídaly je možné ukázat přímo odkazem v dlažbě. Například vložením minimalistické bronzové tabulky s jednoduchým textem.

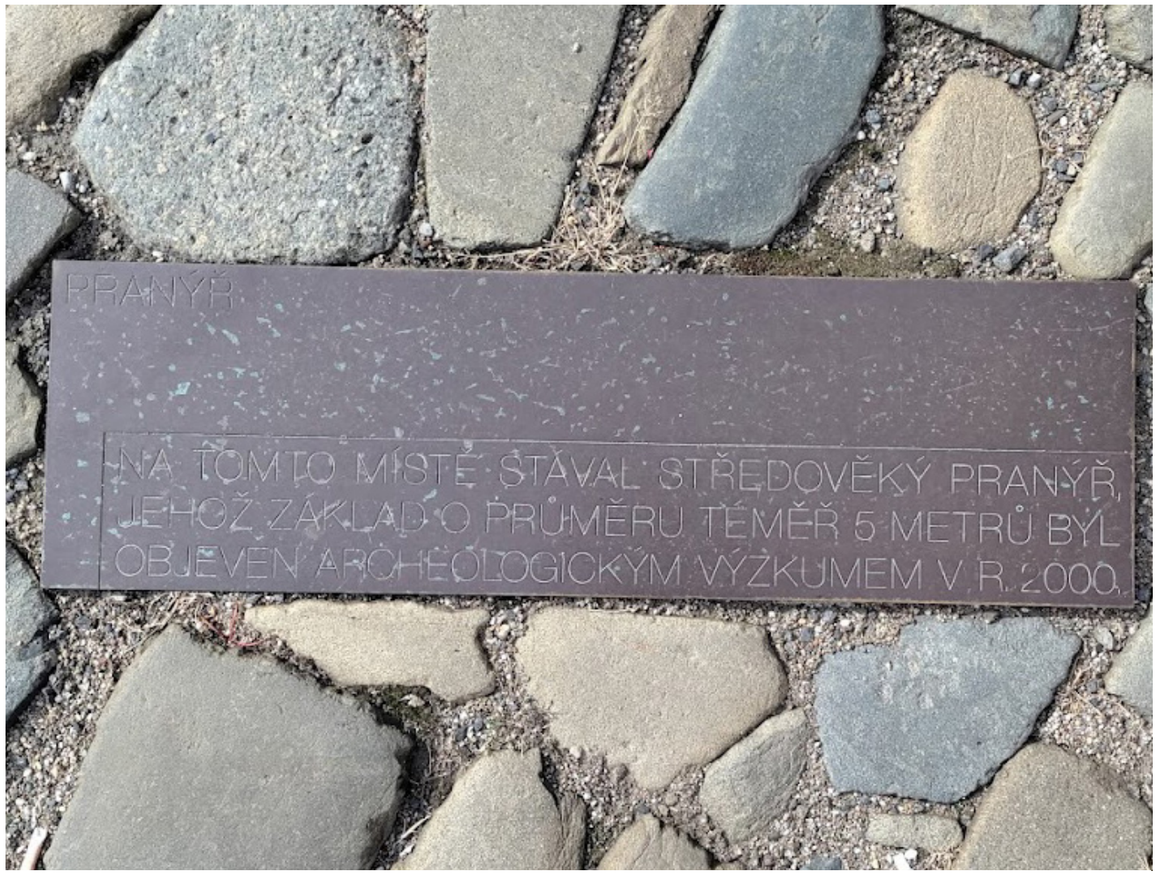

Označení historické stopy jednoduchou tabulkou v dlažbě (Horní náměstí, Olomouc)

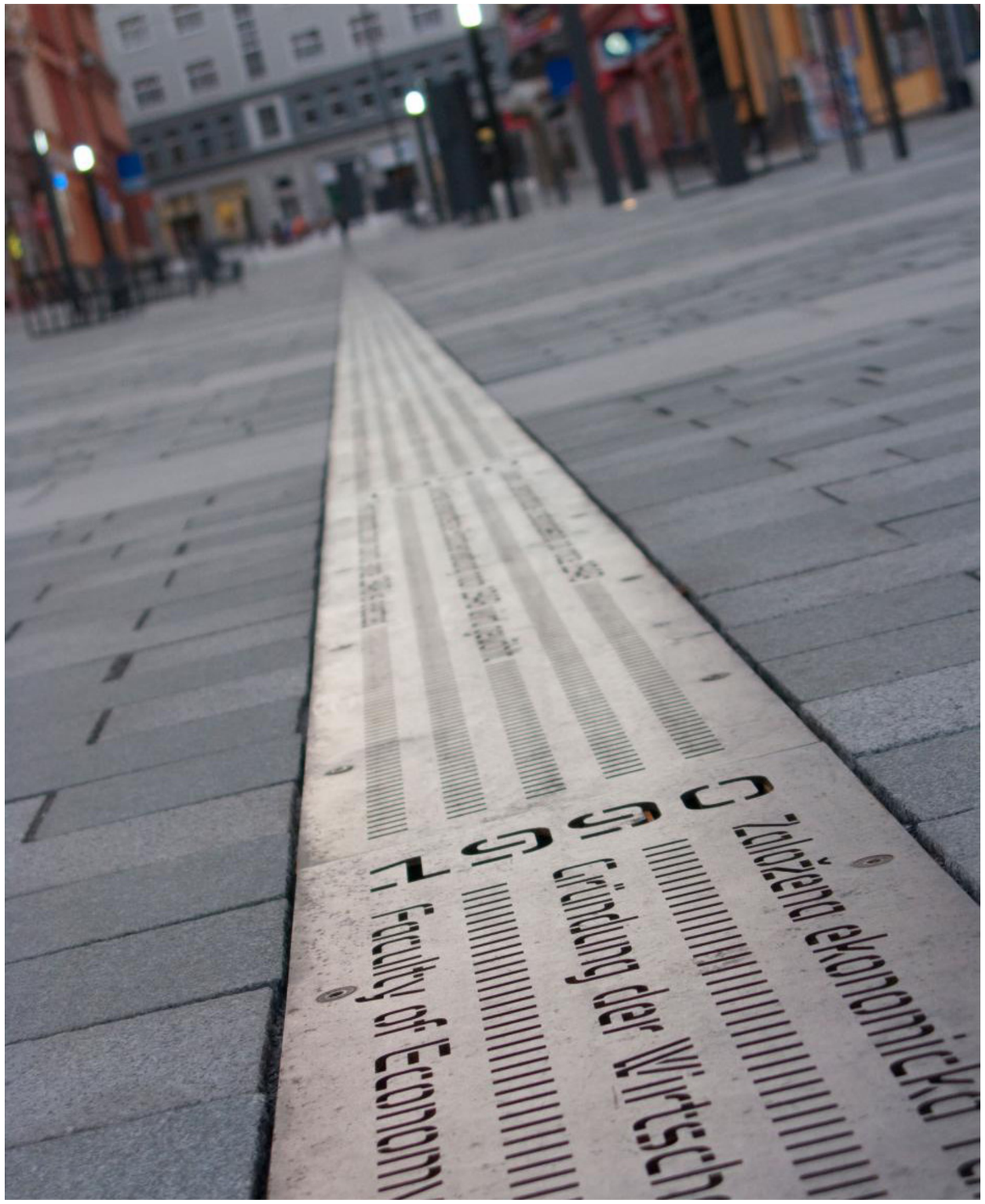

Grafické ztvárnění prvku tech.infrastrutkury - možnost práce s poklopy vrtů, větracími otvory historického podzemí (pěší zóna, Cheb)

Zahrada kolonády

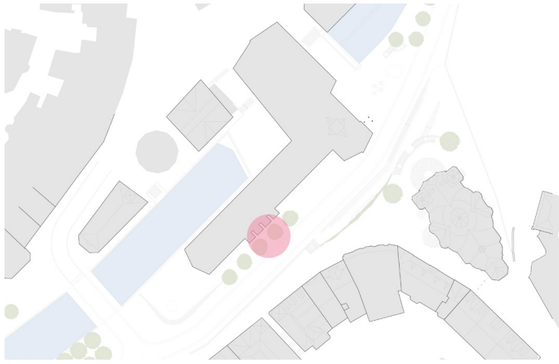

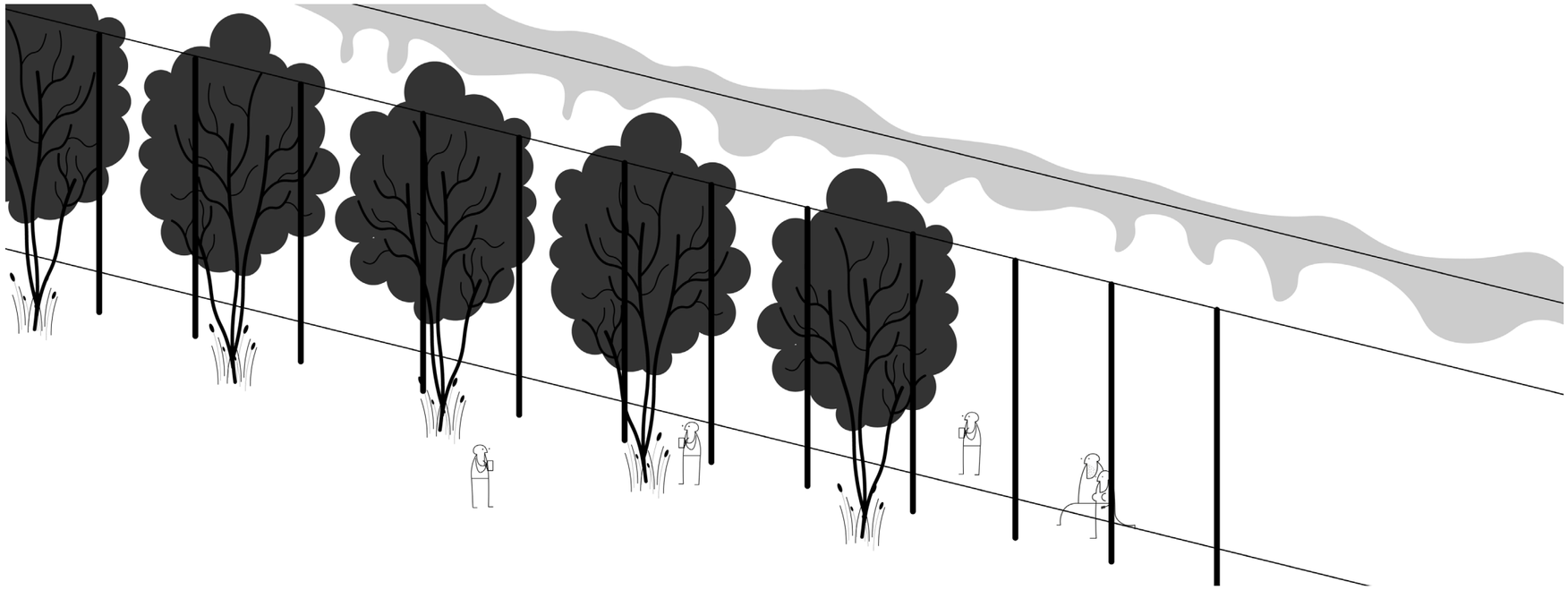

Striktní a přísné linie Otrubovy kolonády a tvrdé materiály stavíme do kontrastu s divokými výsadbami stromů a rostlin. Objekt zasazujeme do zahrady, která kolonádu částečně pohlcuje. Přemýšlíme nad možností osázení atiky kolonády a využitím příznivého klimatu interiéru - prolnutí interiéru a exteriéru. Principy, které jsou patrné jak z původních skic arch. Otruby, tak i z referenčních příkladů architektury 60.let ze zahraničí.

Chrám zdraví, přírodní úkaz, je zasazen do divoké přírody.

Reference usazení budovy do vegetace (Gulbenkian Museu, Porto)

Reference usazení budovy do vegetace (Barbican Estate, Londýn)

Reference usazení budovy do vegetace (Royal National Theatre, Londýn)

Nová výsadba vícekmenu Styphnolobium japonicum

2,5 m 5 m

Legenda

1. nástupní plato kolonády, prostor pro nové pítko
2. nová výsadba jerlín japonský
3. pohárkárny otevřeny do Vřídelní ulice
4. pobytové schody

dlažba 15/17, štípaná, liberecká žula

dlažba 10x10 cm, štípaná, šedobéžový melír

dlažba 16x16-30cm, řezaný povrch, šedá

dlažba 10x10cm, řezaný povrch, šedá

Usazen v zeleni

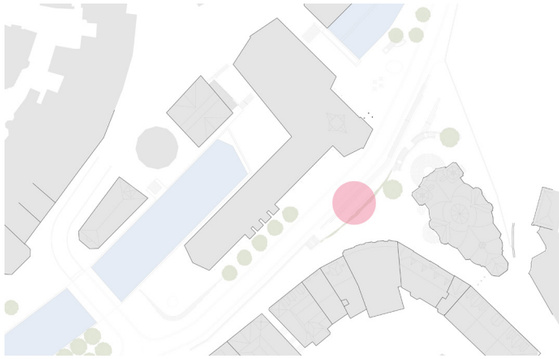

Stejným principem pracujeme i u opěrné zdi pod kostelem. Povrch zdi zahalujeme do měkkého polštáře z popínavých rostlin, který se přirozeně přelévá do výsadeb u paty opěrné zdi. V těchto výsadbách je zasazena velká pobytová lavice s přímým pohledem na nasvětlené pitné stojany - skleněné plastiky od dua Libenský - Brychtová.

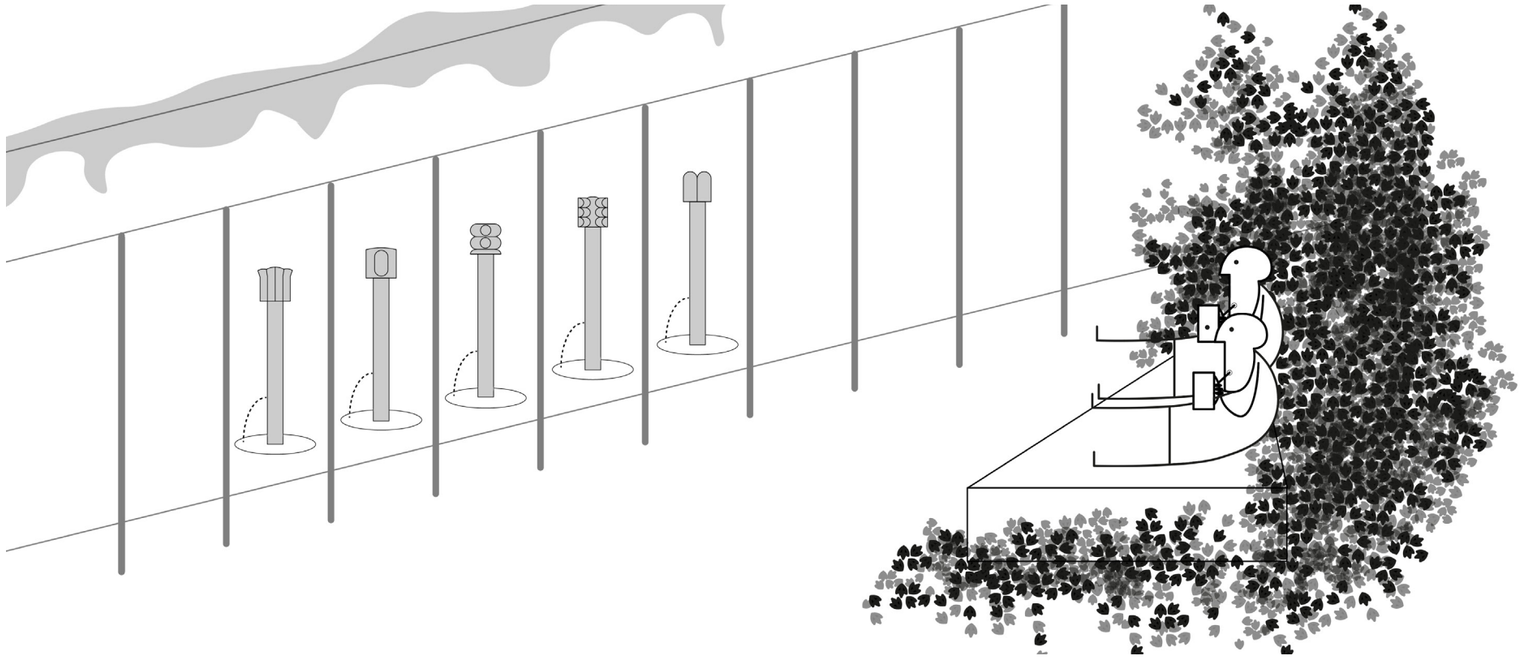

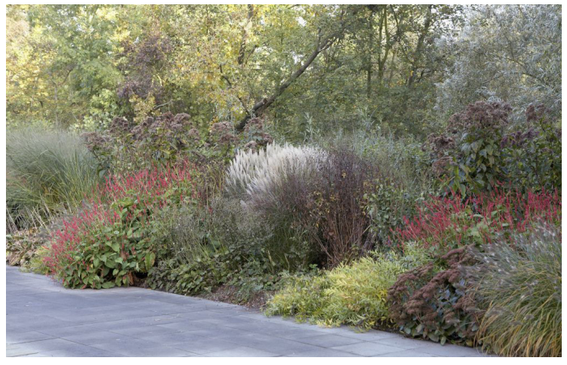

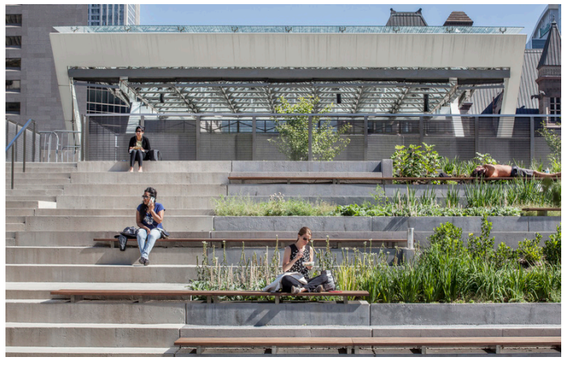

Reference pobytové lavice a schodů

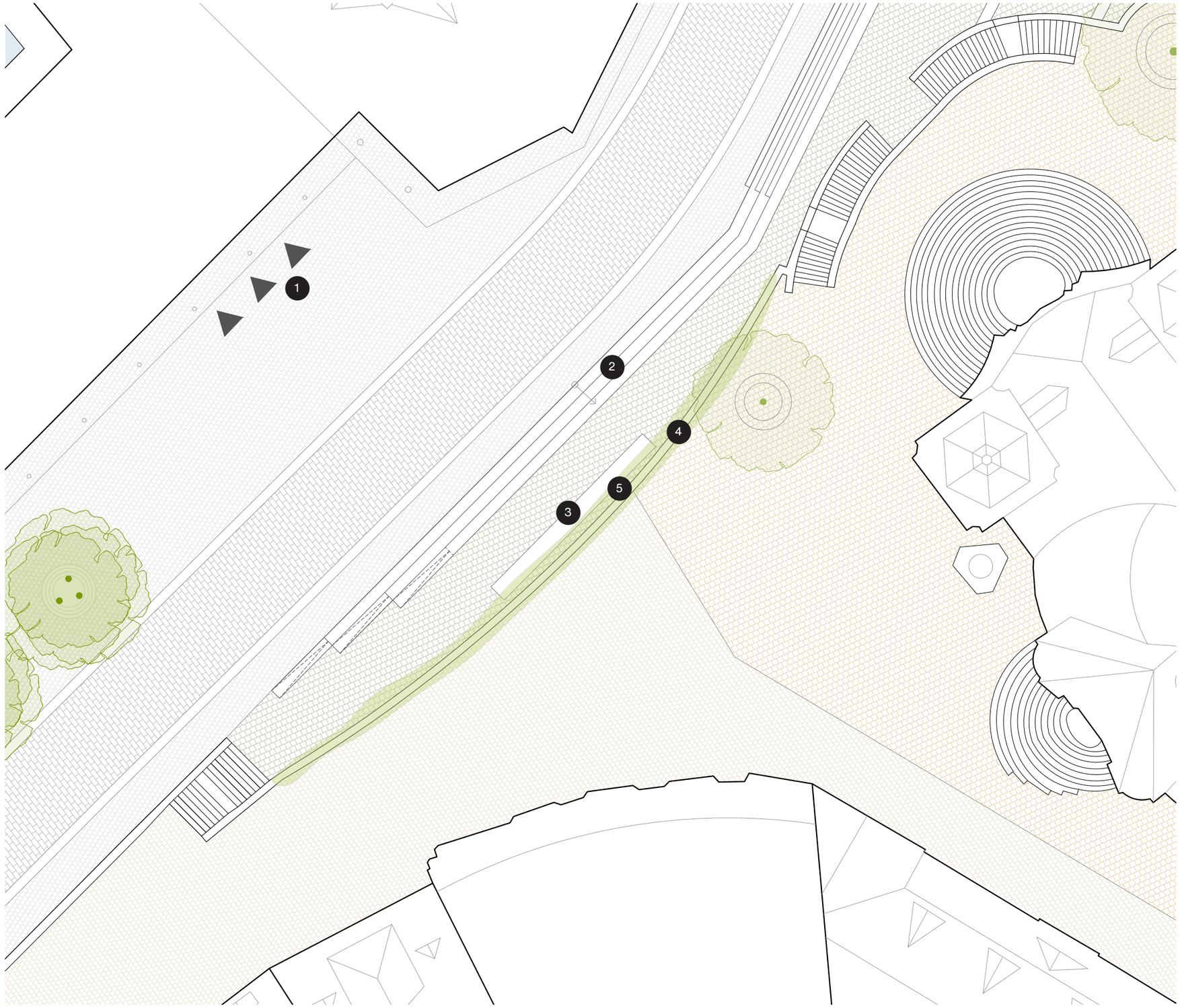

2,5 m 5 m

Legenda

1. nové vstupy do kolonády
2. pobytové schody
3. betonová pobytová lavice (inhalatorium)
4. opěrná zeď s novým povrchem - omítka
5. výsadba divokých trvalek, zeď porostlá přísávníkem

dlažba 16x16, historická, křemencová

dlažba 15/17, štípaná, liberecká žula

dlažba 10x10 cm, štípaná, šedobéžový melír

dlažba 16x16-30cm, řezaný povrch, šedá

dlažba 10x10cm, řezaný povrch, šedá

Stoupání k chrámu

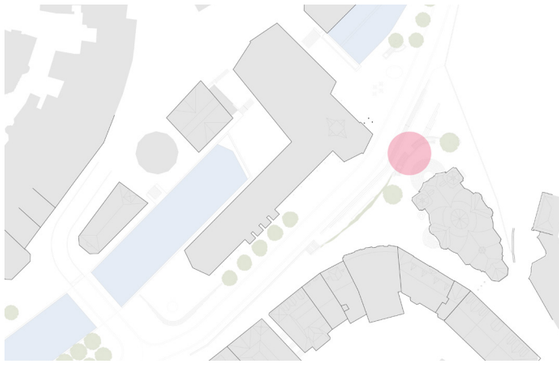

Pseudobarokní schodiště z konce 19. století získalo svou aktuální podobu až demolicí tržních krámků při výstavbě nové Vřídelní kolonády. Opěrné zdi byly přebudovány a včetně schodiště opatřeny obkladem ze žulových desek.

Navracíme místu podobu odkazující se na historii - pracujeme s kontrastem vůči budově kolonády. Navrhujeme odstranit žulový obklad a nahradit ho ručně zpracovanou hrubou omítkou, nahradit schodnice z tenkých žulových dlaždic masivními kamennými. Nevhodné novodobé zábradlí nahrazujeme dozděním zdi do požadované výšky - tím uzavíráme plato před chrámem sv. Máří Magdaleny a podporujeme křivku schodiště - nenarušujeme jí zbytečným detailem.

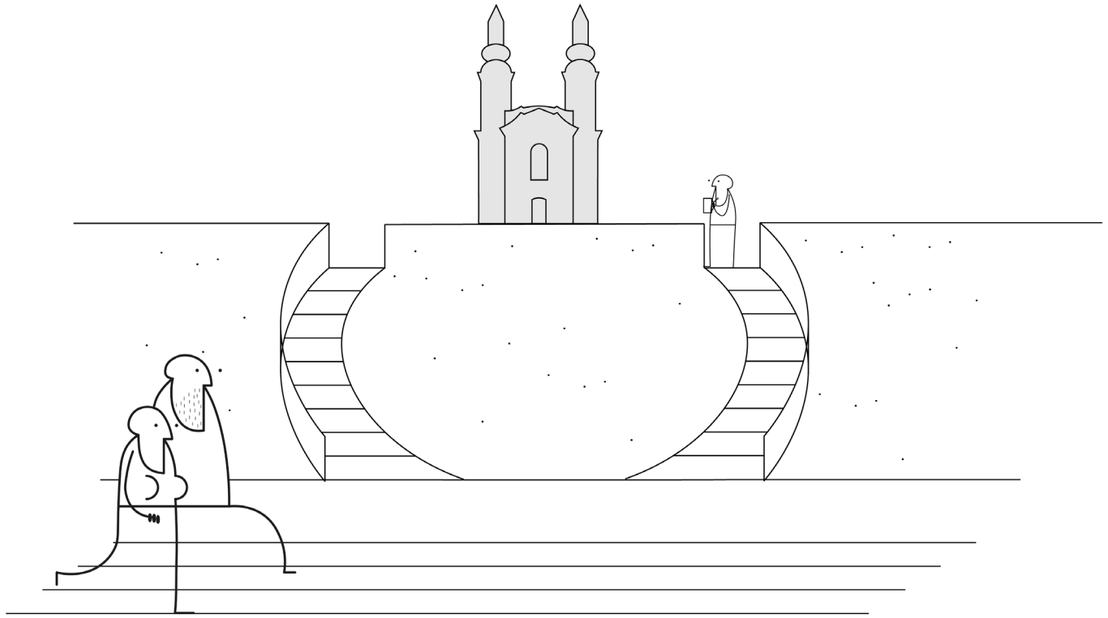

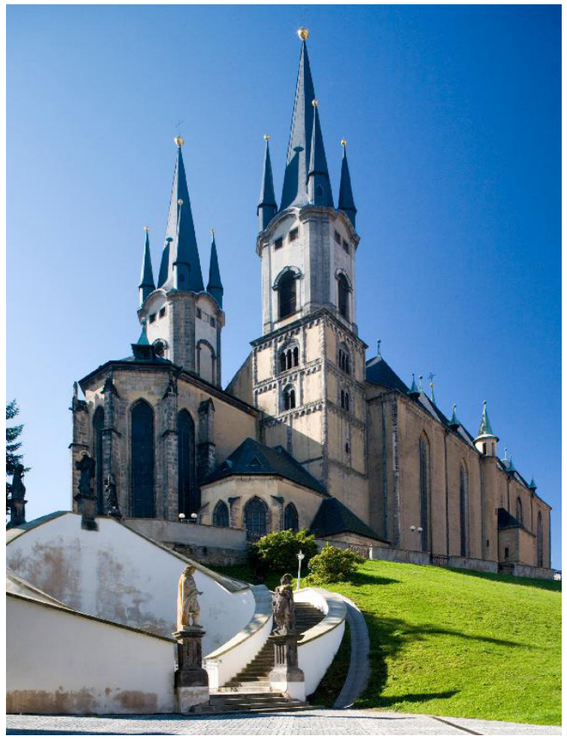

Reference omítaného schodiště (Kostel sv. Mikuláše, Cheb)

Reference hrubě omítané zdi (Zámecké náměstí, Teplice)

Reference koruny zdi s cihelným zakončením (Hodkov)

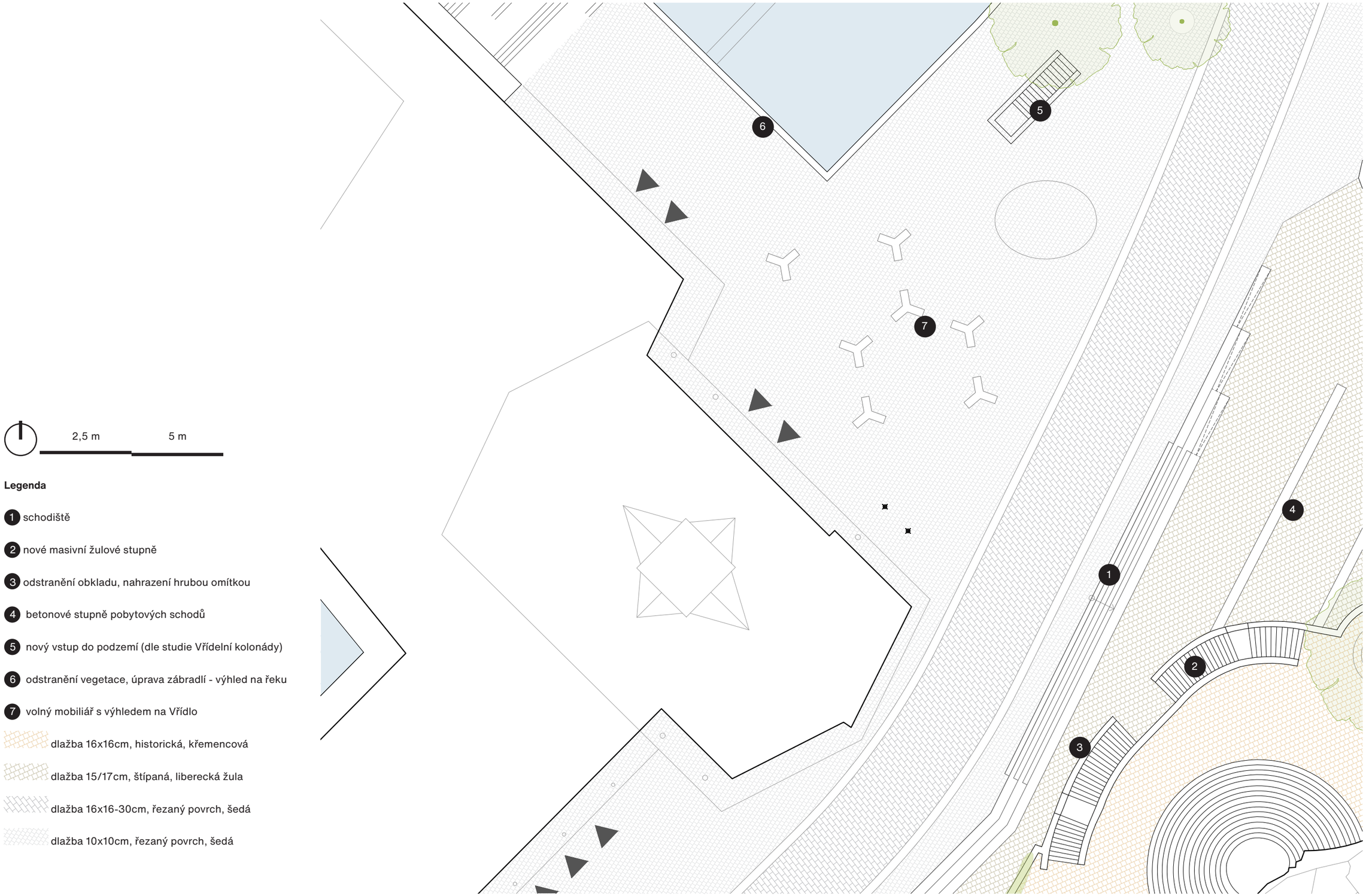

Legenda

1. schodiště
2. nové masivní žulové stupně
3. odstranění obkladu, nahrazení hrubou omítkou
4. betonové stupně pobytových schodů
5. nový vstup do podzemí (dle studie Vřídelní kolonády)
6. odstranění vegetace, úprava zábradlí - výhled na řeku
7. volný mobiliář s výhledem na Vřídlo

- dlažba 16x16cm, historická, křemencová
- dlažba 15/17cm, štípaná, liberecká žula
- dlažba 16x16-30cm, řezaný povrch, šedá
- dlažba 10x10cm, řezaný povrch, šedá

Pobytové schody pod Máří

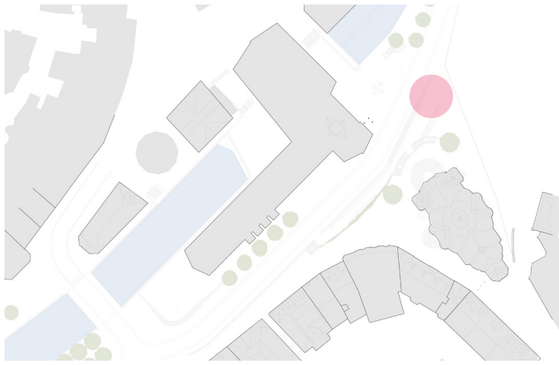

Pobytové schody nahrazují stávající opěrné zídky a nepřístupný záhon s tůjemi. Dle sondy nelze výškový zlom odstranit kvůli mělkému založení celé opěrné zdi - využíváme toho a vytváříme příjemný pobytový prostor.

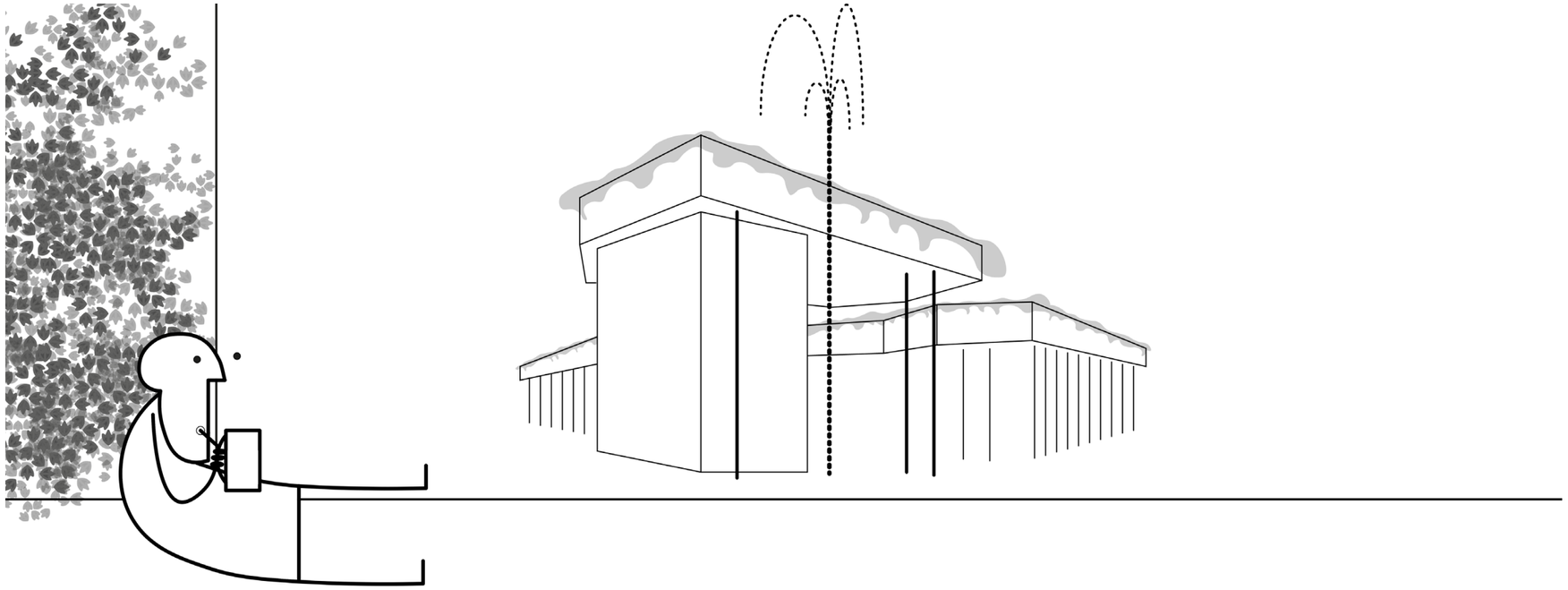

Reference pobytových schodů (Komenského náměstí, Praha)

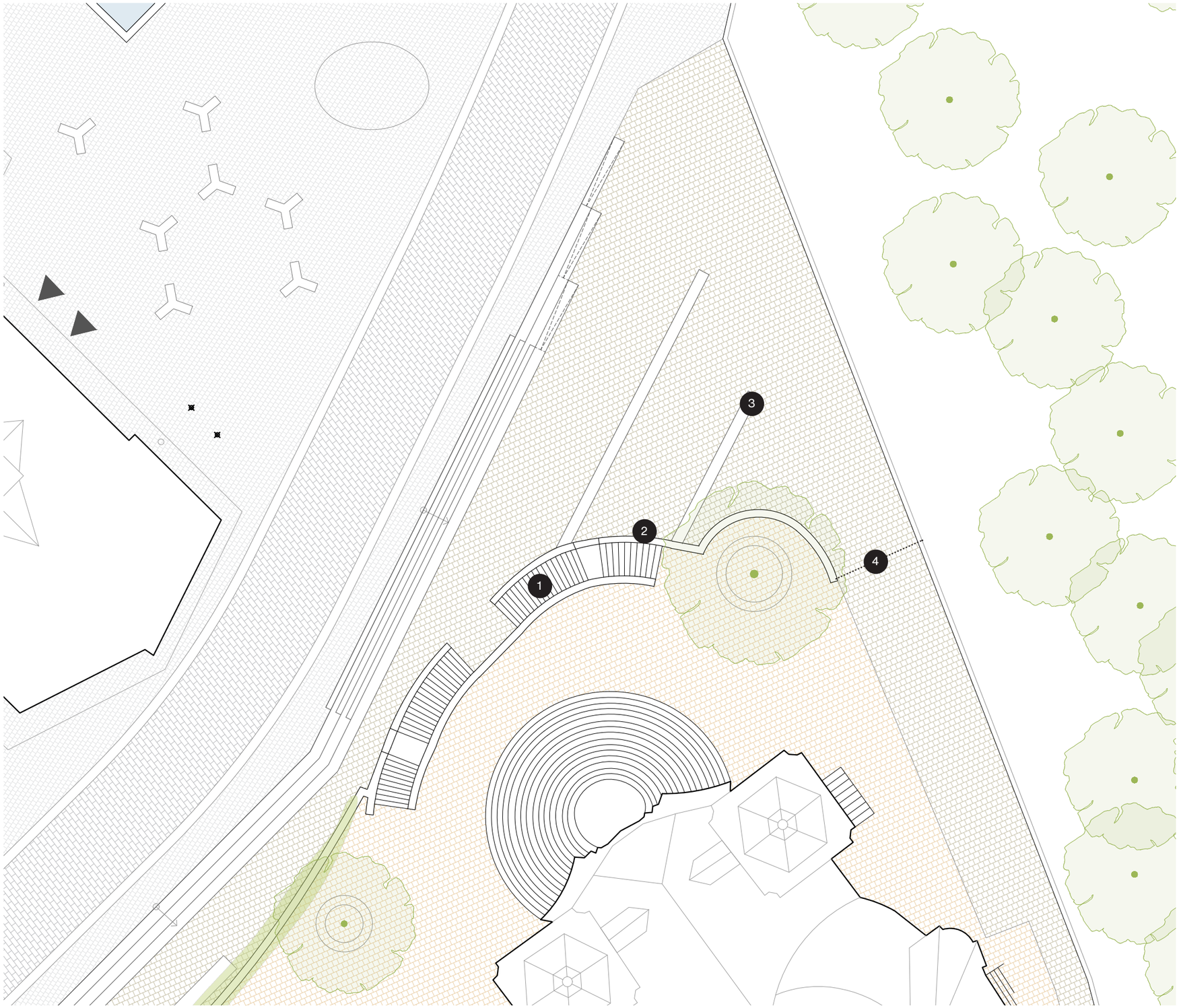

2,5 m 5 m

Legenda

1. nové masivní žulové stupně
2. odstranění obkladu, nahrazení hrubou omítkou
3. betonové stupně pobytových schodů
4. napojení na stávající dlažbu z liberecké žuly

dlažba 16x16, historická, křemencová

dlažba 15/17, štípaná, liberecká žula

dlažba 16x16-30cm, řezaný povrch, šedá

dlažba 10x10cm, řezaný povrch, šedá